

עומדת, לזכות הרבים, (וראוי הי' לעשות כן בכל בית כנסת, כי איננו ענין פרטי של מפלגת החסידים יחיו בפרט²), ובגלל זאת יתברכו ממקור הברכות בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר.

מצורף לזה הנני שולח לכללות אנ"ש שי' המאמר עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם, ועינינו תחזינה בהרמת קרן התורה, קרן ישראל, וקרן אנ"ש שי' ונזכה לאור כי טוב.

והנני ידידם עוז הדורש שלומם, טובם והצלחתם והצלחת אנשי ביתם, זרעם וזרע זרעם יחיו בגו"ר.

המברכם (מקום החותם)

בס"ד, בשביל י"ב תמוז, תרפ"ח

עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם שנאמר אלקים נצב בעדת אל (ואין עדה פחותה מעשרה, רש"י) ומנין אפילו חמשה שנא' ואגודתו על ארץ יסדה (אגודה היא של חמש, רש"י רמב"ם, רבינו יונה) ומנין

הצעטיל נכתב בכתי"ק בעופרת, ולא גרשם יום הכתיבה, ובסופו הוא שליט"א מברך בברכת "א גליקליכען יא"ר", ו"ברכת השנה" בכלל מברכים או בסוף שנה או בתחילת שנה, כן דעתי.

וזהו העתק מהצעטיל שנמצא על שלחן גבוה בהיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א אחר המאסר ביום ד' ט"ו סיון תרפ"ז בלענינגראד:

"הערט חסידים און אלע אידן וואס האפן אויף משיחין, גיט איבער אין מיין נאמען אלע חסידים אויף דער העלט, און איך האב געהייסן, און אין אלע חסידישע שולען זאל מען נאך תפלת שחרית אלע טאג — שבת אויך אין כלל — זאגן א שיעור תהילים אט חי דער תהילים איז צעטיילט אויף די טעג פון חודש, מיט א מגין און נאך דעם זאגן קריש אלע מארק מענטשן, געשעפטסלייט, וואס זיינען נאך היימישע זאלן גיין אין שוהל דאזנען און זיין בשעת מען לערנט עין יעקב וועט זיי דער אויבערשטער העלפן פרנסה בריות, חסידים זאלט איר זאגן און איך הייס זיי, און אזוי אידן זאלט איר זאגן און מצד אהבת ישראל, און טובת ישראל, בעט איך זיי, און זיי זאלן מקיים זיין, און דער אויבערשטער זאל העלפן א גליקליכן יאר אין רוחניות וגשמיות און מיר זאלן זוכה זיין צו א גאולה שלימה דורך משיתן, אמן."

2) במשך השנים שעברו מאז נתקבלה התקנה בכמה קהלות ישראל, אשר הן בבתי כנסיות מתפללי גוסח אר"י והן בשאר בתי כנסיות, יסוד לומר בכל יום אחר תפלת שחרית שיעור תהלים כפי שמתחלק לימי החודש, ואומרים ק"י אחריו. ובכל שבת קדש שמברכים בו החודש אומרים בהשכמה, קודם התפלה, כל התהלים וק"י אח"ה, ואם יש חיוב — יא"צ או אבל — אומרים ק"י אחר כל ספר. וגם בש"ק שלפני ר"ה נוהגין כן.

ותקנה נוספת התחל מיום א' ב' ניסן, תשי"ד:

בימים שאין אומרים בהם תחנון ובמילא א"א למנצח גוי' יענך, אומרים אחר התפלה לפני אמירת תהלים את המזמור למנצח יענך, אבל לא בתור סדר התפלה כי אם בסדר תחנונים.

וראה ג"כ בקובץ מכתבים קובץ א ע"ד אמירת תהלים.

אפילו שלשה שנא' בקרב אלקים ישפוט (דיינין ג', רש"י) ומנין אפילו שנים
שנא' אז נדברו יראי הוי' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו' ומנין אפילו
אחד שנא' בכל מקום אשר אזכיר את שמי (כלומר שאתן דעת בלבך להזכיר
את שמי, רש"י) אבא (שם) אליך (דהיינו יחיד) וברכתך. והיינו דאפילו גם
אם רק אחד יושב ועוסק בתורה ה"ה ממשיך גילוי אלקות. ומ"מ הרי יש
הפרש בין אחד שעוסק בתורה לתורה דרבים³. והיינו שהרבים ממשיכים
מדריגה עליונה יותר. וכמו בתפלה שאמרו רז"ל תפלת רבים אינה נמאסת
שנא' הן אל כביר לא ימאס, שהרבים בתפלתם ממשיכים בחי' יגמה"ר.
כמו"כ ע"י תורה דרבים נמשך גילוי אור עליון יותר. דהנה ר' ישמעאל אומר
בשלש עשרה מדות התורה נדרשת' בק"ו ובג"ש וכו', דיש י"ג מדות שבהם
ועל ידם מתגלה אור התורה, והיינו דכל מדה ומדה מהי"ג מדות שהתורה
נדרשת בהם הוא לימוד חדש. וכמו מדה ראשונה שהיא ק"ו, הנה הוא מלמד
ענין חדש בתורה, א"כ ה"ז מקור התורה (ומה שמגלים ענינים חדשים בתו')
והיינו דכל מדה ומדה מגלה אור התורה בגילוי ובפרטות יותר. וטעם הדבר
הוא לפי די"ג מדות שהתורה נדרשת בהם הוא כנגד י"ג מדות הרחמים⁴. וכמו
שפי' המגיד ממעזריטש נ"ע דכאשר הזכיר מרע"ה מדה הראשונה די"ג מדות
הרחמים שהוא שם אל, דמשה בתפלתו אמר אל נא רפא נא לה, אמר לו
הקב"ה קל וחומר דכתי' ויאמר ה' אל משה כו' הלא תכלם שבעת ימים כו'
ואמרז"ל (ב"ק כה, א) קל וחומר לשכינה. הרי שע"י יגמה"ר נמשכים הי"ג
מדות שבתורה. והיינו דכמו שע"י שם אל נמשך ענין המדה דק"ו, הנה כמו"כ
כללות הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם ממשיכים גילוי י"ג מדות הרחמים.
וזהו שאמרז"ל ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בהלכות, ואי'
בזהר (בהקדמה) מאן שושנה דא כנסת ישראל כו' מה שושנה אית בה תליסר
עלין אוף כנס"י אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא, היינו
בחי' יגמה"ר הנמשכים ע"י לימוד התורה.

(ב) והנה הלומד תורה בכלל ומלמדי תורה בפרט נקראים נטורי קרתא⁵.
והיינו דהמשכת בחי' יגמה"ר ע"י לימוד התורה, הנה העיקר הוא
ע"י לימוד תורה ברבים דוקא. ויובן דבר זה מענין התפלה. דהנה תפלה ענינה
הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע, היינו דבאתעדל"ת אתעדל"ע, דלפי אופן האתעדל"ת
כך היא האתעדל"ע. ותפלת הרבים הוא מה שהרבים ע"י תפלתם ממשיכים
ע"י העלאת מ"ן שלהם אתעדל"ע שלא לפי ערך ההעלאה שלהם. דזהו מעלת
תפלת הרבים שהאתערותא דלעילא היא לא לפי ערך האתעדל"ת. וזהו שאומר
הן אל כביר לא ימאס דאם הי' האתעדל"ע לפי ערך ההעלאה אינו שייך
לומר על זה לא ימאס, שהרי זהו שמגיע ע"י העלאת מ"ן, אלא דבתפלת הרבים

- (3) עייג"כ ברכות ה, א ובג"כ המשנה אבות פ"ג.
(4) הרשב"ם (ב"ב קיא, א ד"ה מדין) וכן הכריתות גרס "נדרשת בהן" אבל לא
כן היא גירסתנו.
(5) ראה לקו"ת פ' ראה סד"ה אני לרודי (השני).
(6) ירושלמי חגיגה פ"א ה"ו. איכה רבה בתחלתו.

הנה ההמשכה היא שלא לפ"ע ההעלאה משום מעלת הרבים. וכמו תפלת יחיד בעשי"ת שאמרו"ל ויחיד אימתי בעשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שממשיך בחי' יגמה"ר כמו הרבים, הרי שזהו שלא לפ"ע ההעלאה, ולכן הוא בעשי"ת דוקא מפני שאז הוא עת רצון. וכמו"כ הנה הרבים בתפלתם בכל השנה ממשיכים יגמה"ר, שהוא אתעדל"ע שלא לפ"ע ההעלאה. וכמו"כ יובן בתורה הגם דתורה בכלל היא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, מ"מ היא באתערותא דלתתא דוקא. ומה שהיא בבחי' מלמעלה למטה היינו שההמשכה אינה לפ"ע האתערותא דלתתא, אבל לא בבחי' מלמעלה למטה ממש שהרי צריכים עבודה וגייעה, ולכן הרי כל האומר אין לי אלא תורה גם תורה אין לו, הכוונה בזה שצריך להיות גם העבודה דתפלה, והיינו דלבד זאת מה שעסק התורה גופא צריך להיות בעבודה וגייעה, וכמאמר יגעת ומצאת דבכדי למצוא דבר שכלי הוא בא ע"י יגיעה דוקא, הנה עוד זאת אשר בזה משנה הרגילות שלו, וכמאמר אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שנק' עובד אלקים. דהנה ראשית העבודה הוא לשנות את הרגילות שלו, וזהו מה שתחלת הדבור עם אאע"ה הי' לך מארצך וממולדתך ובית אביך שיצא מן הארציות והרגילות שלו שזהו מולדתך מדות טבעים וגם מבית אביך שהו"ע שכל הנקנה ע"י שכל אנושי הנק' בל' העולם וועלטיקע הנחות. וכמו שישנם כמה דברים בהענין דנאה ומגונה שע"פ הנחת העולם נעשה המגונה נאה וקוראים זה בשם נימוס והדומה, ובסבת דבר זה מכשירים כמה דברים שאינם נעשים באמת והם רק מן השפה ולחוץ כו' וכל ענינים הוא רק מה שיהי' נראה להזולת, ולפעמים מגנים את הנאה באמת. וטעם הדבר הוא לפי שהולכים בדרך כלל אחרי הרגילות הטבעיות אשר ברובם הם ארציות וחומריות בלבד. ולזאת הנה ראשית העבודה הוא עזיבת הרגילות שלו ובוה נעשה כלי להמשכות והגילויים שע"י התורה.

ג) וביאור הענין הוא דהנה נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים וכמ"ש שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פו, ואמרו"ל (במד"ד) שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו, עמודי שש שנברא לששה ימים, מיוסדים על אדני פו אלו פרשיותי של תורה. וכת' בראשית ברא אלקים כו', דבראשית הוא ב' ראשית, דישראל נק' ראשית והתורה נקראת ראשית, ובשביל ב' מדרי' ראשית אלו נברא העולם, דתכלית הכוונה דבריאות העולמות הוא שישראל ילמדו תורה כמו שנתנה למטה בעוה"ז דוקא, ובוה

7) יבמות קט, ב. — והגם שברז"ל נזכר הלשון כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו אלא תורה וגמ"ח. הנה ודאי דגמ"ח הוא כפשוטו ממש כי תכלית חכמה תשובה ומע"ט והלומד ואינו עושה גוח לו שתהפך שליתו ע"פ אמנם באמת גם עיון תפלה הוא בכלל גמ"ח כדאיתא בגמרא ופרש"י בשבת דקכ"ז (לקו"ת ביאור ולא תשבית סס"ג). והנה סיום מרז"ל זה "אלא תורה וגמ"ח" אינו בש"ס שם. וי"ל עפמ"ש בלקו"ת ד"ה כי תשמע בקול ס"ג, וי"ל: אמרו"ל כל האומר כו' שהפ"י הפשוט הוא שצריך שיעסוק בתורה ובגמ"ח כו' כללות המצות. — ולהעיר מיבמות קה, א. אגה"ק ס"ה.

הנה נשלם הכוונה דבריאת העולמות, וכמ"ש ותורה אור דכל עניני העולם יהיו ע"פ התורה ואז הוא קיום העולם. דהנה אמרו"ל תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם יקיימו ישראל את תורתו מוטב ובא"ל (ח"ו) אחזיר את העולם לתהו ובהו, וקיום התורה הוא שעשיית המצות וקיומן יהיו ע"פ התורה דוקא. דמצוה הוא ל' צוותא וחבור, דענין הציווי מורה על השייכות דהמצוה⁹ והמצווה. וכמו בגשמיות הרי אנו רואים במוחש דענין הציווי חל רק על מי שיש להם שייכות וקירוב זה לזה, וכמו האב מצוה לבנו או אדון לעבדו, וכן קיום הציווי בכללותו והידור הקיום בפרטות מורה על התקשרות המצווה אל המצוה¹⁰. דאינו דומה קיום מצות האדון לקיום מצות האב, ויש בזה כמה חילוקי מדריגות, דישנה מעלה עצמית בבנים שאינה בעבדים וישנה מעלה בקב"ע בעבדים שאינה בבנים, אבל הצד השווה שבהם הוא שע"י קיום הציווי הרי מתחבר ומתקשר מקיים הציווי עם המצוה, ופועל ועושה נחת רוח לקונו, וכמאמר¹¹ נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני. וידוע דמצות הם בחי' רצה"ע ועיקר העבודה הוא בקבועומ"ש, והיינו דקיום רצה"ע שהם המצות אין זה מפני הטעם והשכל שמבין בשכלו כ"א מפני דכך גזרה חכמתו ורצונו ונצטוינו לעשות כן. ולכן הרי אין חילוקים במצות כלל, דידוע שישנם מ"ע דגם שכל אנושי מסכים עליהם כמו כבוד או"א צדקה או מל"ת גניבה גזילה וכו', וישנם שהם חוקים וכמו פסח¹² ציצית¹³ כו', אבל באמת אין בזה שום הפרש והבדל כלל, כי גם המצות שע"פ השכל צריכים לקיים אותם אך ורק מפני שהם רצון העליון. והנה בכדי שיהי' קיום המצות כדבעי הוא ע"י לימוד התורה. דהנה לבד זאת שצריכים ללמוד למען לידע את המעשה אשר יעשון, וכמו שנמצאו כמה אנשים שהם בהדרגא דיראי אלקים וחסרה להם הידיעה בכמה פרטי דינים בהנוגע לתפלה שאינם יודעים מקומות שמותר להפסיק לעניית אמן ואיש"ר ופרטי הדינים בזה, וכן נטילת ידים ועניני הזהירות בשמירת שבת וכדומה, וצריכים להלימוד בכדי לידע את המעשה אשר יעשון בדיוק ע"פ דיני התורה, הנה עוד זאת ע"י הלימוד דתורה בכלל ולימוד ברבים בפרט הנה עי"ז הוא גילוי אור עליון מלמעלה שפועל התעוררות לשנות את הטבעיות והרגילות שלו, אז מען ווערט אנדערש, ונקנה אצלו מדות טובות.

(ד) והנה כאשר יתבונן האדם וישים על לבו תכלית הכוונה דירידת הנשמה בגוף שהוא בשביל קיום המצות ולימוד התורה למטה בעוה"ז דוקא וירידה זו היא לצורך העלי', דע"י העבודה שלו בבירור וזיכוך הנה"ב שלו וכן הוא מתגבר על כל המניעות ועיכובים, הנה עי"ז דוקא תתעלה הנה"א בעילוי אחר עילוי. ואשר הכל תלוי רק בו. הנה כשיעמיק דעתו בזה היטב יתעורר בהתעוררות גדולה לגשת אל הקדש ולקבוע לו עתים לתורה ע"מ לעשות ולקיים

(9) הצד"י — בפתח, וא"ו — בסגול.

(10) ספרי במדבר כח, ת. וראה ג"כ שם טו, ז.

(11) שמות יג, י. וכדעת ר' עקיבא (ובמכילתא דרשב"י ר' אליעזר).

(12) עיין בחודא"ג מהרש"א (יומא סז, ב) דכל מאן דאסר לן רחמנא ושרי כותי הוה חוקה וכן לבישת שעטנו הוא איסור ודכותי תכלת בסדין מצוה"י.

את מצות השם בחיות פנימי, ועושה כן בפועל ממש, הנה אז ותורה אור שמאירים לו מלמעלה בכל עניניו. כי האמת הוא אשר תורה היא המשכה מלמעלמ"ט אבל באה ע"י עבודה דוקא. ויש הפרש בין לימוד התורה דיחיד ללימוד התורה דרבים, דהרבים ממשיכים אור עליון יותר. ויובן זה במכש"ב מתפלה, שהרי תפלה שהיא מלמעלמ"ע הרי יש הפרש בין יחיד ורבים, כנ"ל דתפלת הרבים גם בכל ימי השנה הנה ההמשכה היא שלא לפ"ע ההעלאה, ומכש"כ תורה שהיא בחי' המשכה מלמעלמ"ט הרי צריך להיות שיהי' לו כח להמשיך. והוא ע"ד הידוע ההפרש בין תפלה לברכה, דתפלה הוא ביכולת כאו"א להתפלל, וברכה הוא דוקא מי שביכולתו לברך, היינו שיש בו כח לברך, וכמ"ש באברהם והי' ברכה, הברכות נתונות בידך עד עכשיו היו בידי ברכתי לאדם ונח ומעכשיו אתה תברך את אשר תחפוץ (רש"י). וכמו כהן המברך הוא לפי שלהכהנים ניתן הכח לברך. וטעם הדבר הוא מפני שתפלה היא מלמעלמ"ע, היינו שהוא למטה מהדבר שהוא מבקש ומתפלל ומתחנן שתהי' ההמשכה, וכמאמר יהי רצון כו', וזה ישנו בכח כל או"א לבקש כו'. אבל הברכה שהיא המשכה מלמעלמ"ט הרי הממשיך צ"ל למעלה מהדבר, דאל"כ איך ימשיך ההמשכה מלמעלה, ורק מפני שהוא עומד למעלה מזה ע"כ בכחו להמשיך. וזהו מה שהכהנים אומרים יברכה ה' וישמרך, יברך בבנים ובממון בכוונה טובה להדריך בניו ובני ביתו בהדרכה טובה בלימוד התורה וביראת שמים, וישמרך מן המזיקין, יאר ה' פניו אליך כו', שהכל הוא בדרך ציווי וגזרה, שז"ע הברכה שממשיך הדבר בדרך מלמעלמ"ט. והיינו לפי שלהכהנים ניתן כח זה מלמעלה ולכן יכולים הם להמשיך. כמו"כ בענין התורה מאחר שהיא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט הרי צ"ל הכח והיכולת להמשיך. וכח זה ניתן במ"ת שנא' וידבר אלקים אכה"ד האלה לאמר, דלכאורה תי' לאמר מיותרת דהרי כל ישראל שמעו את התו' בסיני מפי הקב"ה. אך מ"ש לאמר הוא לדורות, שלכאו"א מישראל ניתן לו הכח שבלימוד תורתו ימשיך גילוי אלקות. ולכן התורה ניתנה במדבר, וכידוע דכתר תורה הפקר לכל, דכאו"א מישראל ביכולתו להמשיך גילוי אלקות ע"י לימוד התורה ע"מ לעשות כו'. רק שיש הפרש בין יחיד לרבים דכח הרבים עדיף יותר. וזהו עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם, שהיא תורת הרבים כו', ומנין אפילו אחד שנאמר בכל המקום אשר אזכיר כו' וברכתך. והעיקר הוא עסק התורה גם עם זולתו שזהו"ע צדקה וגמ"ח בנפשו שע"ז נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה"כ ומעורר מקור הברכות, והוא לפי די"ג מדות התורה ממשיכים י"ג מדות הרחמים שיהי' ההשפעה גם בגשמיות בטוב הנראה ווהנגלה בבני חיי ומוזנא רויחא.

רויחא.